

1.1 Člověk a společnost

1.1.1 Dějepis

1.1.1.1 Charakteristika předmětu

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací oblast Člověk a společnost navazuje na základy výuky vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (1. stupeň).

Obsahové vymezení

Předmět dějepis seznamuje žáky s historickými událostmi, osobnostmi světových, evropských a především českých dějin. Poznávají také způsob života, kulturu a chápou souvislosti nejen chronologické, ale také souvislosti mezi příčinou, průběhem historických událostí a jejich výsledkem a důsledkem. Žáci získávají celistvý a objektivní obraz historie lidstva dramatickým příběhem pomocí otázky: Proč? Nacházejí odpovědi, které jim ukáží, že historie není uzavřená minulost, nudná fakta, historické pojmy, ale cesta k pochopení problémů dnešního světa, ve kterém si budou hledat svoje místo a budoucnost. Pochopí, že tato budoucnost musí být oproštěna od rasismu, xenofobie, intolerance, extremismu, nerovnoprávnosti.

Právě tento společenskovědní předmět může procházet všemi průřezovými tématy a nenásilně splňovat požadované kompetence projektovou metodou, ve které spojíme poznatky občanské výchovy, rodinné výchovy, českého jazyka, zeměpisu, ale také dovednosti výtvarné výchovy a pracovních činností. Takto poutavější, srozumitelný, zalidněný dějepis s prvky samostatné tvůrčí práce jednotlivce i skupiny žáků může vytvořit žádoucí postoje a hodnoty, například vědomí hrdosti na český národ, chránění památek naší minulosti, odsouzení násilí v dějinách. K tomuto cíli přispěje důraz na regionální dějiny, které jsou jim nejbližší.

Časové vymezení

Ve všech ročnících 2. stupně je časová dotace 2 hodiny týdně.

Organizační vymezení

Výuka bude probíhat v těchto prostorách:

kmenové třídy

další prostory školy

Zařazení průřezových témat

Výchova demokratického občana

seznámení se s principy demokracie a demokratického rozhodování

seznamuje se s uplatňováním demokratických principů v historii a chápe demokracii jako protiváhu diktatury

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

objasnění vztahů a souvislostí naší země a její začlenění do Evropy

objevuje kořeny lidské civilizace, které ovlivnily Evropu

seznamuje se s kulturním dědictvím Evropy a dokáže v něm hledat zdroje pro nás

poznává dílo, život, vliv významných evropských osobností

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

informací upřednostňujeme různé aktivity, vedeme žáky k samostatnosti, tvořivosti a k vyhledávání a třídění

učíme žáky pracovat s fakty a informacemi

učíme je plnit plánovitě zadané úkoly

práci vedeme k plánování a řízení vlastního učení, hledání efektivních způsobů učení a motivujeme je k další

zařazujeme práci s literaturou a internetem

Kompetence k řešení problémů

vedeme žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů

umožňujeme žákům vyslovit a obhájit svůj názor

zařazujeme projektovou práci, třídní a školní soutěže

učíme plánovat úkoly, spolupracovat a vhodně argumentovat

Kompetence komunikativní

motivujeme k vytvoření vlastního názoru

zařazujeme úkoly, práce ve skupinách, při kterých žáci spolupracují

podporujeme kooperativní myšlení žáků

vytváříme zdravé prostředí pro zapojení se do diskuse

učíme slušně se vyjadřovat

vedeme k využití informačních a komunikačních prostředků

Kompetence občanské

učíme žáky podřizovat se pravidlům při plnění úkolů

zapojujeme žáky do skupinové práce tak, aby se každý mohl svobodně vyjádřit

podporujeme účast na třídních akcích a soutěžích

seznamujeme s životem a kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích

Kompetence sociální a personální

posilujeme u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vážení si lidského života

uplatňujeme pravidla slušného a ohleduplného chování

navozujeme situace, ve kterých se žáci mohou prosadit jako aktivní občané

pomáháme zvolit vhodné postupy k řešení problémů

Kompetence pracovní

zařazujeme projekty a skupinové práce, na kterých žáci samostatně pracují a odpovídají za ně

vedeme k pozitivnímu vztahu k učení, práci a vytváření zkušeností při volbě povolání

vedeme k systematickosti a odpovědnosti za plnění úkolů

1.1.1.2 Vzdělávací obsah předmětu

Předmět: Dějepis

Ročník: 6.

Výstup z RVP:	Školní očekávaný výstup:	Učivo:	Pozn.:
1.1, 1.2, 1.3	Žák: orientuje se v pojmech historie, historické prameny charakterizuje funkci muzea, archivu, archeologických nalezišť a vykopávek, historické mapy (najde, ukáže) orientuje se na časové přímce	Historie, historické prameny, Muzea, archivy Historická mapa Časová přímka	
2.1	dokáže vysvětlit, jak se člověk vyčlenil ze zvířat rozliší a seřadí vývoj typů pravěkého člověka charakterizuje způsob obživy, nástroje, životní styl	Starší doba kamenná	
2.2, 2.3	vysvětlí způsob života v rodové společnosti objasní vznik náboženství, zemědělství, pastevectví, prvních řemesel a zpracování a využití prvních kovů uvede archeologické nálezy u nás	Mladší doba kamenná Počátky zemědělství, pastevectví a řemesel Duchovní život Pozdní doba kamenná, sousedská občina Doba bronzová	
3.1, 3.2	objasní vznik států v souvislosti s přírodními a klimatickými podmínkami, způsob života obyvatel uvede příklady nejvýznamnějších památek a objevů jako součást světového kulturního dědictví	Starověké státy-oblasti vzniku, podmínky Mezopotámie Egypt Indie Čína	
3.3	objasní počátky řecké civilizace, mýtů a náboženství uvede významné řecké státy a osobnosti a jejich význam pro evropské civilizaci	Řecko-kořeny civilizace, mytologie a náboženství Řecká kolonizace	

3.4	<p>objasní způsob života, vysvětlí podstatu demokracie a porovná formy vlády</p> <p>vyvodí příčiny a zhodnotí výsledky řecko-perských válek a válek peloponéských</p> <p>doloží příklady vlivu řecké vzdělanosti, vědy a umění pro další vývoj lidstva</p> <p>doloží, jak se z Říma stalo impérium</p> <p>popíše život v římské společnosti a vojsku</p> <p>odhadne úlohu osobností a uvede, jaký význam měla římská kultura pro kulturu evropskou</p> <p>vysvětlí úlohu křesťanství</p> <p>srovná vývoj říše západořímské a východořímské</p> <p>porovná vývoj v ostatní Evropě</p>	<p>Sparta, Atény (aténská demokracie)</p> <p>Řecko-perské války</p> <p>Peloponéské války</p> <p>Vzdělanost, věda, umění, kultura</p> <p>Makedonie</p> <p>Řím-vznik a vývoj-republika</p> <p>Punské války-ovládnutí Středomoří</p> <p>Císařství, kultura, životní styl</p> <p>Počátky křesťanství</p> <p>Vrchol, krize a rozpad Říma, zánik říše západořímské</p> <p>Evropa v době železné, Keltové</p>	
-----	--	--	--

Předmět: Dějepis

Ročník: 7.

Výstup z RVP:	Školní očekávaný výstup:	Učivo:	Pozn.:
4.1	<p>Žák:</p> <p>rozliší historická období s čas. zařazením</p> <p>objasní důsledky stěhování národů v souvislosti s utvářením středověké Evropy</p> <p>a úlohu křesťanství při vzniku středověkých států</p> <p>porovná základní rysy byzantské, islámské, západoevropské a slovanské kultury, příklady karolinské kultury</p>	<p>Středověk</p> <p>Raný středověk-stěhování národů</p> <p>Nová Evropa a vznik křesťanských států</p> <p>Byzantská říše</p> <p>Arabové</p> <p>Křesťanství</p> <p>Franská říše</p>	
4.2			

4.3	objasní nutnost sjednocení slovanských kmenů	Sámová říše	
	objasní vznik Velké Moravy a důležitost cyrilometodějské mise	Velká Morava	
4.4	objasní úlohu Přemyslovců při vzniku českého státu a evropské souvislosti	České knížectví	
	dovede zařadit Slovanů do skupin	Vznik států jižních a východních Slovanů	
4.5	objasní úlohu křesťanství a víry v životě a úlohu církve v křižáckých výpravách a organizaci světské a církevní moci	Křižácké výpravy	
	s využitím mapy objasní úlohu Vikingů pro utváření severní a západní Evropy	Boj mezi církevní a světskou mocí	
4.5	uvede znaky a příklad románské kultury(i region)	Vikingové	
	vysvětlí život v zemědělství, městě	Románská kultura	
5.1, 5.2	uvede příklady řemesel	Vrcholný středověk	
	dokládá s pomocí mapy rozvoj českého státu	Venkov	
5.1, 5.2	posoudí roli a schopnosti Karla IV., uvede příklady jeho přínosu pro stát	Město	
	uvede a rozeznává zásady a prvky gotiky i významné památky	Poslední Přemyslovci,nástup Lucemburků	
5.1, 5.2	posoudí události Stoleté války pro vývoj v západní Evropě a význam Jany z Arku	Vláda Karla IV.	
	vysvětlí znovuzrození ideálů antiky, kritiku církve a pokusy o reformaci a reakci církve v souvislosti s českými a evropskými dějinami	Gotika	
5.1, 5.2	hodnotí úlohu J.Husa, význam husitských válek, výsledky husitského hnutí v kontrastu s politickým a kulturním životem a dalším vývojem v Čechách	Stoletá válka	
		Jana z Arku	
5.1, 5.2		Humanismus,renesance kritika poměrů v církvi	
		Husitství	
5.1, 5.2		Mistr Jan Hus	
		Husitská vítězství	

5.3, 5.4	<p>v návaznosti na humanismus a renesanci vysvětlí příčiny a důsledky zámořských objevů a s pomocí mapy demonstruje průběh</p> <p>posoudí evropský vývoj z hlediska velmocenského postavení a s tím související postavení českého národa v rámci habsburské monarchie</p> <p>objasní konflikty mezi velmocemi z hlediska mocenského a náboženského</p>	<p>Výsledky</p> <p>Význam</p> <p>Jiří z Poděbrad</p> <p>Jagellonci</p> <p>Zámořské objevy</p>	
5.5	<p>objasní příčiny, průběh , výsledky a důsledky třicetileté války pro Evropu a český národ</p> <p>posoudí a porovná jednotlivé typy státního zřízení v evropských státech, rozliší absolutistickou a konstituční monarchii, roli parlamentu</p> <p>orientuje se v základních znacích příslušných kulturních stylů, uvede hlavní představitele a památky(region)</p>	<p>Evropské velmoci</p> <p>Habsburkové na českém trůně</p> <p>Reformace,náboženské války</p> <p>Třicetiletá válka</p> <p>Počátky kapitalismu v Anglii</p> <p>Baroko</p>	

Předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Výstup z RVP:	Školní očekávaný výstup:	Učivo:	Pozn.:
5.6	<p>Žák:</p> <p>určí předchozí etapy vývoje, hlavní události a osobnosti</p> <p>vysvětlí změny ve společnosti ve 2.pol.17. století</p> <p>vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě</p>	<p>Počátky novověku v Evropě(2.pol.17.stol. - konec 18.stol.)</p> <p>Anglická revoluce</p> <p>Zrod moderní vědy</p> <p>Přechod k průmyslové společnosti</p>	

	<p>si osvojí obsah pojmu konstituční monarchie</p> <p>sestaví přehled absolutistických států, provede srovnání</p> <p>určí podstatu průmyslové revoluce, objasní základní pojmy, zdůvodní vznik průmyslové společnosti</p>	<p>Absolutismus v Evropě - Francie, Rusko, Prusko, Anglie</p>	
5.7	<p>zhodnotí situaci v evropských zemích po třicetileté válce</p> <p>vysvětlí postavení katolické církve ve společnosti a její vztah k umění</p> <p>seznámí se s myšlenkami a působením osvícenských filozofů v evropských zemích</p> <p>porovná habsburskou monarchii s ostatními v Evropě, doloží vzestup státu</p> <p>vymezí znaky a oblasti, rozpozná památky, uvede osobnosti</p> <p>ukáže nové myšlenky a jejich hlavní představitele</p> <p>podá obraz života v naší zemi, uvede osobnosti, doloží příklady památek</p> <p>aplikuje poznatky o osvícenském absolutismu na působení uvedených panovníků, doloží jejich reformy, zhodnotí a objasní důsledky reforem</p>	<p>Kultura baroka</p> <p>Osvícenství</p> <p>Habsburská monarchie a české země po třicetileté válce</p> <p>Česká barokní kultura</p> <p>České země v době osvícenského absolutismu Marie Terezie a Josefa II.</p>	
6.1	<p>popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské společnosti (USA)</p> <p>sestaví přehled (typy) států a vlád</p>	<p>Boj anglických osad v Severní Americe za nezávislost, vznik a počátky budování USA</p> <p>Evropský kolonialismus</p> <p>Asijské státy v 17. a 18. století</p>	
6.2	<p>rozezná rozpory ve společnosti, určí příčiny, popíše průběh revoluce a zhodnotí význam</p> <p>rozpozná charakter válek, posoudí úlohu osobnosti v dějinách</p> <p>srovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovnoměrnost vývoje států</p>	<p>Francouzská revoluce</p> <p>Napoleonské války a jejich důsledky</p> <p>Rozšíření průmyslové revoluce</p> <p>Rozvoj vědeckého poznání</p>	

	<p>vysvětlí jak se hledaly odpovědi na řešení sociálních otázek</p> <p>provede přehled hnutí, uvede cíle a zhodnotí výsledky</p> <p>vymezí charakteristické rysy klasicismu a romantismu, rozpozná památky, uvede hlavní představitele</p>	<p>Myšlení o společnosti a zápas za sociální spravedlnost (utopicko – socialistické představy o dokonalé společnosti)</p> <p>Revoluční a národně osvobozené hnutí v Evropě</p> <p>Klasicismus a romantismus</p>	
6.3	<p>stanoví předpoklady, úkoly a cíle procesu vytváření novodobého českého národa</p> <p>posoudí úlohu národních buditelů</p>	<p>Předpoklady, počátky, rozvoj a vyvrcholení českého národního obrození</p>	
6.4	<p>rozliší politické programy a cíle v jednotlivých evropských zemích, určí příčiny neúspěchu</p>	<p>Revoluce 1848 – 1849 ve Francii, v Itálii, v Německu a v Čechách</p>	
6.5	<p>doloží situaci, posoudí postavení českých zemí, působení představitelů, rozliší představitele skupin a stran</p> <p>vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj Německa a Itálie, zhodnotí úsilí a výsledek</p> <p>stanoví příčiny, popíše průběh, určí důsledky pro další vývoj USA</p>	<p>Vznik Rakousko – Uherska</p> <p>Postavení českých zemí v Habsburské monarchii ve 2. pol. 19. st.</p> <p>Sjednocení Itálie a Německa</p> <p>Občanská válka v USA</p>	
6.6	<p>posoudí vztahy velmocí, rozpory a lokální střety</p> <p>rozliší pojmy, záminku a příčiny</p> <p>popíše průběh války, posoudí výsledek a důsledky</p> <p>rozezná odlišnost vývoje, vysvětlí důsledky</p> <p>vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele</p> <p>rozliší politické proudy, opatření, reformy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení</p>	<p>Mezinárodní vztahy v předvečer I. světové války – USA, Německo, Francie, Velká Británie, Japonsko</p> <p>První světová válka</p> <p>Situace v Rusku</p> <p>Ruské revoluce</p> <p>Vznik ČSR, hospodářsko – politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy</p>	
7.1	<p>doloží na příkladech negativní důsledky války v jednotlivých zemích</p>	<p>První světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky</p>	

Předmět: Dějepis

Ročník: 9.

Výstup z RVP:	Školní očekávaný výstup:	Učivo:	Pozn.:
7.2	Žák: posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy	Mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech Československá zahraniční politika Masarykův program občanské společnosti	
7.3	rozliší obsah pojmu, vznik a cíle fašistického hnutí zhodnotí vnitřní situaci země i mezinárodní vztahy určí projevy, snahy o řešení a důsledky krize uvede sled událostí při vytváření koalice, postoj velmocí a příčinné souvislosti rozpozná souvislost našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět zdokumentuje život za Protektorátu uvede sled hlavních událostí, hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců využívá mapy zhodnotí výsledek a důsledky války	Počátky fašistického hnutí SSSR v meziválečném období Světová hospodářská krize a její důsledky První projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek (Fašismus na postupu- 1935 – 37) Cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky Protektorát Čechy a Morava (Rozbití Česko – Slovenska) Vypuknutí druhé světové války Válečné události let 1940 - 41	
7.4, 7.5	uvede projevy odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního, jeho hrdiny, zhodnotí význam a činy našich vojáků, letců... použije pojmy ve správných souvislostech, zařadí do přehledu objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství až po kulturu) objasní politický převrat a jeho důsledky	Československé hnutí odporu v letech 1939 – 1941 Heydrichiáda Československý odboj v období 1943 – 1944 Poválečné uspořádání světa Poválečné Československo Obnovení Československé republiky Únorový převrat v Československu v r. 1948	
8.1	objasní pojem studená válka, uvede příklady, vyhledá spojitost světových a národních dějin určí zařazení do vojenských bloků	Dějiny od poloviny 20. století do současnosti Postavení ČSR – vytvoření totalitního režimu v Československu	

		Studená válka	
8.2	<p>posoudí závislost ČSR na vlivu SSSR</p> <p>na příkladech zdokumentuje vnitřní situaci v Maďarsku v roce 1956 a Československu v roce 1968</p> <p>na příkladech rozliší systém totalitní a demokratický</p> <p>vyhledá v učebnici informace o krizi sovětského impéria („perestrojka“)</p>	<p>Krise vládnoucího systému v Československu</p> <p>Vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy)</p> <p>Charakteristika západních zemí</p> <p>Krise sovětského impéria</p>	
8.3	s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému	Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět	
8.4	<p>sestaví přehled hlavních událostí a doloží důsledky</p> <p>objasní spojitost našich národů v historii i důvody rozdělení v roce 1993</p> <p>posoudí vnitřní a mezinárodní postavení ČR v současnosti</p> <p>sestaví přehled nejvýznamnějších objevů, vynálezů, výtvorů a děl i jejich autorů</p>	<p>Problémy současnosti</p> <p>Československo od únorového převratu do r. 1989</p> <p>Obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ 1989 – Rozklad totalitního režimu v Československu</p> <p>Rozpad ČSR</p> <p>Vznik ČR v r. 1993</p> <p>Technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. st., evropská integrace</p>	